

Director:
 ANDREU-AVELLÀ ARTIS I TOMAS
 Editor: Diario TeleXpres, S. A.
 Redacció, Administració i Publicitat: Aragó, 390 - BARCELONA-13
 Apartat de Correus 1.525
 TELE: 05784

Telèfons:
 225 0526 - 225 40 65 - 225 44 87
 Tallers:
 «Publicaciones Reunidas, S. A.»
 Aragó, 390 - Barcelona-13
 Dipòsit legal: B. 23313/66
PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
 Espanya, Andorra, Portugal Filipines, Marroc i Amèrica (excepte Estats Units i Puerto Rico):
 Semestre: 390 ptes. Any: 780 ptes.
 Altres països:
 Semestre: 455 ptes. Any: 905 ptes.
 Números endarrerits: 2 ptes. de recàrrec

Pagament anticipat per gir postal, xec, o transferència
 En els preus de subscripció hi van inclosos els números extraordinaris
 Les subscripcions començaran amb el primer número del mes següent al de la sol·licitud

Pàg. 5	LES ULLERES D'EN PAU RIBA per	MANUEL NADAL
Pàg. 9	DEMA SERÀ UN ALTRE DIA per	FREDERIC RODA
Pàg. 11	ELS TESTOS I LES OLLES per	SEMPRONIO
Pàg. 14	UN MIRACLE A MATARÓ per	ROSSEND LLATES
Pàg. 15	NOTA SOBRE LA MORT D'UN HISTORIADOR per	FELIP CID
Pàgs. 16-17	FA POC QUE HA APAREGUT EL JOVENT per	OCTAVI FULLAT
Pàgs. 24, 25-26	L'U.R.S.S I ELS O.V.N.I. per	SEBASTIA ESTRADÉ
Pàg. 32	VICTOR ALBA ES REPENSA per	VICENÇ RIERA LLORCA
Pàg. 34	LA «LLENGUA MATERNA» UN PARANY IDEOLÒGIC per	RAFAEL LLUÍS NINYOLES
Pàgs. 38-39	AQUELL DIVUIT DE JULIOL! per	XAVIER BENGUEREL
Pàgs. 40-41	LA GENT QUE FA TEATRE DE CABARET per	ÀNGEL CASAS

I totes les seccions habituals de la revista

PAS A DESNIVELL

anacronisme

per PERE CALDERS

ES probable que la intranquil·litat de la nostra època provingui de la falta d'idees noves, de la incapacitat de crear un pensament que s'adapti als canvis profunds que es produeixen amb rapidesa. Sovint, no els podem donar una significació precisa. És simptomàtic que en el terreny ideològic d'avançada vivim encara d'uns llegats del segle dinou —i anteriors—, establerts a partir d'unes premisses que han variat radicalment. És un fet que moltes de les reivindicacions obreristes plantejades fa més de cent anys, han estat dutes a terme en unes circumstàncies no previstes en el moment de llur formulació. Per exemple: hi ha pocs elements per negar que, sense moure'ns de consideracions purament materials, els obrers dels països escandinaus gaudeixen d'un nivell de vida superior al que han aconseguit, en general, els règims de dictadura del proletariat. I, encara, podrien ésser esmentades altres nacions no tan simpàtiques, de signe neocapitalista, on el benestar vegetatiu és força pròsper. No s'hi valdria a extreure conclusions precipitades d'aquestes realitats, però si el propòsit és de millorar la remuneració del treball, la seguretat social, l'accés als avantatges «físics», i, tot això, fer-ho compatible amb un marge apreciable de llibertat, les comparances —odioses com sempre, és clar—, s'imposen. Tanmateix, ocorre que els estats de l'Europa septentrional que han aconseguit uns guanys sensibles no tenen atractiu revolucionari, potser perquè han prescindit de propagandes reiteratives. Uns motius semblants farien que Iugoslàvia com, per a molts socialistes, té lloc amb èxit l'experiment més interessant del bloc marxista), no tingui brillantor pamfletària.

El que compta és que ara posseïm elements per a estudiar i jutjar uns resultats. Gairebé totes les teories madurades el segle passat han estat dutes a la pràctica, algunes amb prou perspectiva per a exhibir el grau d'errors i d'incertès. No queda clar que les lliçons siguin ben aprofitades, però sí que l'home prosseguirà

pel camí del progrés tecnològic, engrescat amb noves joguines i procurant l'assalt de formes més intenses de consum. Queda clar, també, que això no el farà més feliç. I el curiós és que coneix les causes, sap que els béns materials només omplen la meitat de la vida, i que per a l'altra meitat és indispensable un contingut espiritual que, per ara, s'ha quedat sense empena missionera. Mentre els tècnics emprenen amb una alegria desbordant l'era dels cervells electrònics i dels viatges interplanetaris, els pensadors i els moralistes no passen del temps de les màquines de vapor. A més, estan encongits, sobretot els moralistes. O és que el descrèdit de l'espiritualisme els omple de ressentiment i fan vaga d'iniciatives, o bé estan distrets i embadocats, com tothom, contemplant la piròtècnica materialista.

Sembla evident que tota empresa humana ha de proposar-se la felicitat com a consecució important. Almenys, es pot assegurar que un sistema que prometés la desgràcia i la tristesa als seus seguidors, no arrossegaria les masses. Per tant, si no som feliços, ens hem d'espavilar. Si sabem que la compra d'objectes variats, la mecanització domèstica i la motorització integral no acaben d'omplir ni als membres de les societats més carregades d'opulència, cal pensar que la carrera per a atrapar-los ens anirà accentuant el mal humor. Ve, aleshores, la part difícil: com qui no diu res, es tracta de construir la felicitat sense aparells. No ens serviran fórmules antigues que eren, de fet, els primers senyals d'admirada sublimació del gas, de l'electricitat, dels motors de pistó i de la lírica industrial. Fórmules procedents de l'era dels arcs de triomf amb temes decoratius formats per senyores d'anatomia pròspera, que tenien el pit —generalment descobert— de brandar rodes dentades, bombetes incandescentes, claus angleses i altres accessoris de taller. Les idees contemporànies d'aquestes apoteosis són, a grans trets, les que es fan servir fins avui amb pretensions progressistes. La insatisfacció general pot venir, en bona part, d'aquest anacronisme.